

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

XXXI. Eum, qui certus est, certiorari ulterius non oportet

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

REGULA XXXI.

*Eum, qui certus est, certiorari
ulterius non oportet.*

1. Certus est, qui rei scientiam habet.
2. Sensus & ratio Regula:
3. Quae declaratur exemplis.
4. Et militat, cum certioratio ad rei notitiam:
5. Non etiam, cum ad alium finem desideratur.

1. **C**ertus propriè dicitur is, qui rei vel negotii non qualemcumque, sed indubitam notitiam sive scientiam habet: sive dein eam habeat ex inspectione oculari, sive ex instrumento aliquo authentico, sive ex fide dignorum hominum literis aut relatione, Tiraquell. de Retract. §. 36. gloss. 2. an. 30. & Peckius hinc. 1.

2. Regulae itaque sensus est, *Qui de re vel negotio aliquo notitiam indubitam sive scientiam habet, aut certè habere deberet, ut ejus notitiam habeat, eum per denuntiationem vel insinuationem aliam admonere, aut reddere certiorum non est necesse.* Ratio est; quia, sicut natura, sic etiam lex nihil facit aut exigit frustra, can. 1. dist. 19. frustra autem denuntiatio & insinuatio exigitur; ut rei jam plenè cognitæ notitia habeatur.

3. Quare, si fundi vel equi emptorem, quod ille obnoxius servituti, iste mordax aut calcitrosus sit, certè scire constat, eum de his à venditore admoneri, nec essarium non est; ut evitet actionem ex empto ad interesse vel redhibitionem aut quantò minoris, cui obnoxius esset, si fundum obnoxium servituti aut equum vitiosum esse, sciens venditor emptorem celasset ignoratam, l. 1. ff. de Edict.

Edict. Simili modò Prælato inferiori aliquem, à quo Romanum iter arreptum scivit, excommunicanti ad sententiæ suæ defensionem non prodest; quòd de appellatione, ab eo ad sedem Apostolicam interposita, non fuerit certioratus; cum ejus itineris ingressum habere vim appellationis ad sedem illam, c. Si duobus 7. c. Meminimus J. de Appellat. & c. Unico. de Cleric. peregrinante, & sententiam excommunicationis post ejus modi appellationem prolatam Jure non subfiteri, sciverit, aut saltem debuerit scire, c. Ad presentiam 16. de Appellat. & c. Per tuas 40. V. Nos igitur, de Sent. excom. Ei etiam, qui legem violat ad transgressionis exculationem non proficit, si de ea se non admonitum præterdat; cum, si illa Positivi ex promulgatione: si Naturalis Juris sit, ipso rationis lumine manifestante eam sciverit aut saltem debuerit scire, Barbola ad hanc Reg. v. 1. & Strein. n. 2. pr.

Dixi, *Ve notitiam habeat*; quia, si certioratio non præcisè ad rei notitiam, sed ex Juris dispositione ad actus formam sive ad ejus iustitiam, valorem aut firmitatem exigatur, de re certum novà denuntiatione aliàve intimatione certiorum reddi, est necesse, ut cum Alexandro Lib. 6. Consil. 27. Dyno hinc. 4. & aliis notat sit. Barbolan. 1. & ex multis instantiis liquet.

Jure enim Ecclesiastico canonicus capitularis, de Ecclesiæ vacatione & futura electione aliunde certus, de ejus die reddendus certior, ad eamque vocandus est; ne ad ipsius quasi contempti instantiam electio rescindatur, c. Quod sicut 28. de Elect. Eòdem Jure trina monitio necessaria est, ut quis clericali privilegio exuatur, c. Contingit 45. de Sent. excom. & Clement. 1. de Vita & honest. aut fidelium communionem per sententiam privetur, c.

Sacro

Sacro 38. de Sent. excom. junctō e. Constitucionem 10. ibidem in 6. uique clericus concubinarius fructuum ex beneficiis provenientium tertiam partem, prævia una: & iterata monitio necessaria est; ut omnes fructus ipso Jure amittat. Ipsi verò beneficiis non privatur, nisi tertio monitus non respiciat, ex decreto Tridentini Sess 25. cap. 14. de Reformat.

Jure etiam Imperiali venditor, litis super re vendita emptori moræ conscius, huic de evictione non tenetur, nisi ab eo fuerit laudatus, sive de lite admonitus; ut causam defendat, l. Emptor 3. §. l. Empti 21. C. de Evictionibus. Iudex, licet causæ inter aliquos controversæ merita plenè habeat perspecta, super ea tamen pronuntiare, nisi imploratus & partium allegationibus auditis non potest, l. Dies 4. §. 8. ff. de Damno infecto §. Auth. Qui semel. C. Quomodo & quando jud. Item contra reum contumaciter absentem nequit procedere, nisi ad instantiam actoris trina, vel tribus æquivalente unâ, citatione peremptoriâ in jus fuerit vocatus, l. Concumatia 53. ff. de Re judic. l. Ad peremptorium 68. §. ff. de Judiciis §. Auth. cit. Invalidum quoque est testamentum; præsentibus, testatorem videntibus & negotii, quod geritur, probè gnaris cum omnia solennitate conditum: nisi testes fuerint rogati seu vocati & requisiti, ut actui intersint, l. Heredes 21. §. 2. ff. Qui testam. fac. poss. §. Auth. Rogati C. de Testibus &c.

Ratio omnium est; quia relatis & aliis quibusdam casibus certioratio, sive denuntiatio & monitio non tam ad veram de re notitiam habendam, quàm ad justum, validum aut firmum actum seu processum formam Jure sunt præscriptæ.

☞ (0) ☞

REGULA XXXII.

Non licet Actori, quod Reo licitum non existit.

SUMMARIUM.

1. Regula non omnia, quæ reo permittuntur, adstruit actori.
2. Verus ejus sensus ratioque.
3. Et exempla.
4. Plura, reo permittuntur, actori.
5. Et quadam, huic permittuntur, reo denegantur.

E Adem Regula prodita est Jure Civili: cujus 4. r. Vipianus ait. Non debet actori licere, quod reo non permittitur.

Sensus utriusque Glossa Clement. Sæpe 2. v. Voluerit, de v. s. & Philip. Matth. in Reg. Non debet cit. pr. hunc reddunt, Æqualitas servanda est inter litigantes; ut quod reo non licet, non permittatur actori; & vice versa non permittatur reo, quod non licet actori; quia sunt correlativa, de quorum uno dispositum de altero quoque est exaudiendum, arg. l. fin. C. de Indicta vid. toll. Sed perperam; cum id neutrà Regulâ asseratur: sed solummodo indicetur, actorem non debere esse melioris conditionis, quàm sit reus: & verus utriusque.

Sensus sit, Nihil in judicio ad intentionem suam promovendam permittitur actori, quod non etiam reo ad exceptionem suam fundandam sit permittitur. Rationis vice est Regula, Favorabiliores rei potius, quàm actores habentur: quæ est 125. in Pandectis.

Quare secundum meliorem hunc Regulæ utriusque sensum, si Cajus, à Titio coram delegato judice conventus, appel-